

25.02.2021

Mobbepplan

Vardø barnehage

Eva Cristine Kjeldsen
VARDØ KOMMUNE

Innhold

Innledning.....	2
La oss se litt nærmere på ulike former for mobbing;.....	3
Ny mobbelov i barnehagen	4
Mobbing i barnehagen	6
Krenkelser i barnehagen.....	8
Tiltak aktivitetsplikt	10
Sjekkliste for barnehagens psykososiale miljø	12
Sjekkliste for de voksnes relasjoner til barna.....	13
Mal/notat for møtet om krenkelser/mobbing i barnehagen.....	14
Forpliktende tiltaksskjema ved avdekking av krenkende adferd for:	15
Internkontroll: våre rutiner for å forebygge mobbing og krenkende adferd.....	16
Veileder til kollegasamtaler i arbeid mot mobbing og krenkelser	16

Innledning

Mobbing er et begrep som benyttes ulikt i ulike sammenhenger. Begrepet mobbing benyttes ofte om alt fra erting til voldelige overgrep. For å bekjempe mobbing er det viktig at vi har en felles forståelse for hva mobbing er. Denne planen beskriver hvordan Vardø kommunale barnehage arbeider for å forhindre mobbing og andre krenkelser. Planen beskriver hva barnehagen skal gjøre for å forebygge, hva barnehagen skal gjøre for å gjenkjenne mobbing og krenkelser blant barn og voksne, samt hvilke tiltak som må gjøres dersom det forekommer mobbing eller krenkelser i barnehagen.

Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.

(Rammeplanen, 2017)

Voksne har en etisk forpliktelse til å handle omsorgsfullt overfor alle barn i barnehagen. Barn fortjener en barndom preget av vennskap, inkludering, gode opplevelser og nære og trygge relasjoner til både voksne og de andre barna. Erfaringer fra barnehagen viser at mobbeatferd forekommer, men at barn i barnehagealder ikke forstår at deres handlinger kan påvirke andre barn i barnehagen negativt. En bør derfor drøfte begrepet mobbing og mobbeatferd på en annen måte i barnehagen enn det gjøres for skolebarn. I den gode barndommen hører ikke mobbing eller mobbeatferd hjemme.

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barn får ta del i og medvirker i et fellesskap, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse. (Rammeplanen, 2017)

Arbeidet med å fremme prososiale ferdigheter og stoppe krenkelser og mobbeatferd i barnehagen krever sensitive voksne med reflekterte tilnærminger og strategier. Barnehagens ledelse har ansvar for at arbeidet prioriteres. Klart uttrykte mål og forventninger til sosialt kompetent atferd hos både voksne og barn må nedfelles i barnehagens planer.

For at alle barn skal kunne oppleve trygge og gode dager i barnehagen vår, er det avgjørende at personalet har kompetanse på å forebygge krenkelser og mobbing, gjenkjenne det når det skjer, og vite hvordan en skal ta tak i det. Alle voksne bør kjenne til barnehagens krav og forventninger til sosialt kompetent adferd. Utvikling av sosial kompetanse krever at barnehagen og foreldrene samarbeider nært. Nært samarbeid er også en forutsetning om mobbeatferd observeres.

Barnehagen og de ansatte har aktivitetsplikt dersom de opplever at et barn mobbes jmf §43 i barnehagelovens kap. VIII.

Handlingsplan Mot mobbing og krenkelses i Vardø barnehage

Handlingsplan mot mobbing og andre krenkelses skal bidra til:

- Å videreutvikle et likeverdig barnehagetilbud med høy kvalitet på alle avdelinger
- At alle barn opplever å være betydningsfulle for fellesskapet
- Å definere voksnes holdninger til mobbing og krenkelses
- Å gi alle barn og voksne gode samspillsstrategier

Målsettingene imøtekommer kravene i den nye barnehageloven som trådte i kraft 01.01.2021.

La oss se litt nærmere på ulike former for mobbing;

Fysisk mobbing

Denne mobbingen er oftest lettest å oppdage. Man kan se tegn som istykkerrevne klær og blåmerker.

Denne formen for mobbing er vanligst blant de yngste barna (barnehage/barneskolen), og utøves først og fremst av gutter.

Man kan angripe et annet barn på ulike måter ved å slå, dytte, sparke, klype osv.

Ofte skjer den fysiske mobbingen på den måten at den som utfører den "tilfeldigvis" kommer bortil offeret.

Psykisk mobbing

Den vanligste formen for mobbing er den stille mobbingen. Ofte er det også denne type mobbing som er vanskeligst å oppdage fordi den skjer i det skjulte. Men denne type mobbing kan også skje åpent med for eksempel oppgitt sukking, hvisking, grimaser, ekskludering, taushet eller at man blir betraktet som luft.

Verbal mobbing

Denne type mobbing kan være lettere å oppdage enn den psykiske, men ikke alltid. Ekle ting kan sies i det stille, og gjerne bak de voksnes rygg. Jenter kan ofte bruke denne formen for mobbing. De hvisker om vedkommende, sprer rykter og får andre med på sitt parti. Verbal mobbing innebærer å si ekle og ubehagelige ting, true og håne.

Kjennetegn på de som mobber

Et framtreddende kjennetegn for mobberne er deres aggressivitet mot kamerater noe som nærmest er innebygget i definisjonen av en mobber.

Men de er også aggressive mot voksne og foreldre. De kjennetegnes ofte av impulsivitet og sterke behov for å dominere andre. Mobberne synes å ha lite medfølelse med ofrene for mobbing. Mange mobbere er flinke til å få noen av sine medløpere til å utføre selve "grovarbeidet" mens de selv holder seg i bakgrunnen. Gutter mobber oftere enn jenter, men den mobbingen som blir utført av jenter er vanskeligere å oppdage.

(Olweus, 1992)

Kjennetegn på de som blir mobbet

Forskningen gir et relativt entydig bilde av det typiske mobbeofferet. Stort sett synes dette bildet å gjelde for både gutter og jenter. De typiske mobbeofrene er mer engstelig og usikre enn andre barn, de er ofte forsiktige, følsomme og stillferdige. Når de blir angrepet av andre barn reagerer de vanligvis med gråt og tilbaketrekning. De har en negativ selvfølelse og en negativ vurdering av situasjonen. De kjenner seg ofte dumme og mislykkede, skamfulle og lite attraktive. Denne type mobbeoffer blir kalt for det passive mobbeofferet. Det provoserende mobbeofferet er betydelig mindre vanlig enn det passive. Slike barn er ofte ukonsentrerte og generelt urolige, og det oppstår lett irritasjon og spenning rundt dem. Deres eget oppførende temperament bidrar til at de kommer i konflikt med andre barn. (Olweus, 1992)

Ny mobbelov i barnehagen

Barnehageloven § 41

Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

Barnehageloven § 42

Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Handlingsplan

Mot mobbing og krenkelser i Vardø barnehage

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak.

I planen skal det stå:

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres.

Barnehageloven § 43

Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Mobbing i barnehagen

Mobbing finnes i barnehagen. Vardø barnehage ønsker å arbeide med forebygging, avdekking og tiltak mot mobbing. Målet vårt er å styrke barnas selvfølelse, utvikle barnas evne til å vise empati, skape trygge barn som behersker sosial kompetanse.

Det vil aldri være barnets ansvar når noen ekskluderes - verken den som mobbes eller den som mobber. Utestenging fra lek er ofte tegn på begynnende mobbeadfærd og en krenkelse. I denne handlingsplanen velger vi å behandle mobbing og krenkelser hver for seg.

Å jobbe forebyggende mot mobbing og sette i gang tiltak når mobbing observeres, handler om å jobbe med barns sosiale kompetanse, leke- og samspillskompetanse og utvikling av vennskap og relasjoner til andre. For barnehagebarn er trivsel i barnehagen i høy grad relatert til å ha noen å leke med. Alle barn må inkluderes i fellesskapet og føle seg betydningsfulle i fellesskapet, de må omtales positivt, og de ansatte i samspill med foreldre må sikre denne prosessen. Varme, tydelige og autoritative voksne skal ta ansvar for å skape et godt psykososialt miljø blant barna. Rutiner, rytme og forutsigbarhet i hverdagen for barna, er av stor betydning.

En definisjon på mobbing:

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet.»

Definisjonen er hentet fra forskningsrapporten «Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen».

Presisering av definisjonen:

Det er bevisst at ord som “gjentatt” og “over tid” ikke anvendes. Med tanke på små barn er det problematisk om mobbing må observeres over tid. En episode av ekskludering alene kan være utslagsgivende når det ses i sammenheng med andre opplevelser barnet har i eller utenfor barnehagen. Det finnes andre definisjoner på mobbing hvor mobbingen må foregå over en periode, eller definisjoner hvor det presiseres hva mobbing ikke er, som tilfeldig erting. Med en ny forståelse og definisjon på mobbing åpnes det opp for en bredere forståelse av begrepet. Det er naturligvis ikke slik at alle former for erting og slåing i barnehagen er mobbing. Barn krangler, de utvikler seg, og situasjoner i lek og sosial omgang kan bli vanskelig. Dette er ikke nødvendigvis mobbing. I utgangspunktet er det barnets egen subjektive opplevelse som skal lyttes til for å vurdere når noe er mobbing. Det er de voksnes ansvar å snakke med barn om hva de føler og har opplevd, samt kunne vurdere forskjellen på tilfeldig krangling og strukturell utestengelse.

Forebygging av mobbing

For barn er venner og lek en forutsetning for å trives i barnehagen. Vennsapsrelasjoner og lekekompetanse blir derfor fokusområder for barnehagens arbeid med forebygging av mobbing, samt iverksettelse av tiltak når mobbing observeres.

Det er de voksnes ansvar å støtte barn i etablering av vennskap og utvikling av lekekompetanse. I tillegg til vennskap har inkludering i lek en avgjørende rolle for barns opplevelse av tilhørighet.

Handlingsplan Mot mobbing og krenkelser i Vardø barnehage

Det er viktig å være seg bevisst at barn er født som kompetente mennesker, og det gode arbeidet med vennskap og lekekompetanse må begynne allerede på småbarnsavdelingen. De voksnes væremåte og strukturer og forutsigbarhet i hverdagen er forebyggende for at barn skal knytte vennskap og få ro i leken. I tillegg er det viktig å inkludere foreldrene, slik at barnet møter noe som er gjenkjennbart hjemme og i barnehagen. Inkluderingsarbeid er et felles ansvar for alle voksne i barnets liv.

KJENNETEGN PÅ GOD PRAKSIS FOR Å FOREBYGGE MOBBING

1. Personalet jobber målbevisst med sosial kompetanse i barnehagen (selvhevdelse, empati, rolletaking, prososial atferd, selvkontroll, lek, glede, humor etc.)
2. Leken prioriteres høyt i hverdagen, og arbeidet med lek er bevisst og pedagogisk. De ansatte sikrer at alle leker og legger til rette for dette både ute og inne. Foresatte og ansatte har felles forståelse og tilnærming til vennskap og lek.
3. Personalet vektlegger voksenrollen, de voksne lytter til barna. En aktiv, tydelig, varm og tilstedeværende voksen er beskrivelse av voksenrollen som møter barna.
4. Observerer samspillet mellom: barn-barn, voksen-voksen, og barn – voksen.
5. Personalet anvender anerkjennende kommunikasjons og relasjons kompetanse.
6. Personalet skaper et godt foreldresamarbeid vedrørende mobbing.
7. Personalet har samtaler med barna i små grupper om hvordan de har det i barnehagen.
8. Ansatte reflekterer/diskuterer temaer vedr. mobbing på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.

Krenkelser i barnehagen

Krenkelser brukes om negative ord eller handlinger som gjør at barn ikke føler seg inkludert i felleskapet med de andre barna. Det kan være enkelthendelser. Flere krenkende enkelthendelser rettet mot et barn kan, sett i sammenheng med definisjonen av mobbing, betraktes som mobbeatferd (Mobbeatferd i barnehage, Roland).

Krenkende atferd

Hva som oppleves som krenkende ord og handlinger, er forskjellig fra person til person, og kan avhenge av blant annet alder, forutsetninger og bakgrunn. En kan se begynnende krenkende atferd fra barn i to-tre års alderen ved at de for eksempel ekskluderer og glemmer seg for enkeltbarn, eller tar ting/ leker fra dem.

Forskning viser at det er vanlig at barn i denne alderen kan være fysisk aggressive ved at de biter, lugger eller kaster sand. Det kan derfor være mest meningsfullt å snakke om mobbing fra barna er fem-seks år, ettersom yngre barn ikke har samme bevissthetsnivå når det gjelder venner. For de yngste er det enda mer viktig å lære ønsket og inkluderende væremåte.

Tre-åringene har gjerne ikke fullt utviklet selvregulering, og de har et begrenset verbalspråk. Det trenger ikke være slik at alle former for erting og slåssing i barnehagen er mobbing. I utgangspunktet er det barnets egen subjektive opplevelse som skal lyttes til for å vurdere om noe er mobbeatferd. Det er de voksnes ansvar å snakke med barn om hva de føler og har opplevd, kunne vurdere forskjellen på tilfeldig krangling og strukturell utestengelse og så tidlig som mulig forhindre at krenkelser får utvikle seg til å bli mobbing.

Hvordan avdekke krenkende atferd

De voksne i barnehagen skal jobbe sammen for å oppdage krenkende atferd, og kan gjøre dette ved å benytte flere av følgende tilnærminger:

1. Alle ansatte er tilstedeværende og deltakende voksne.
2. Det gjennomføres jevnlig barnesamtaler.
3. Det gjennomføres jevnlig foreldresamtaler.
4. Ansatte skal gjennomføre en åpenhet og være reflektert om enkeltbarn.
5. Det gjennomføres jevnlig observasjon og undring.
6. Det gjennomføres vurdering av de voksnes atferd og holdninger (se skjema).
7. Det utarbeides tydelige felles verdier og holdninger som praktiseres.
8. Det skal jevnlig gjennomføres møter der sosial kompetanse er i fokus

9. Det gjennomføres kartlegging av miljøet når det er behov (se skjema).

10. Vi skal ha oversikt over situasjonen.

11. Det gjennomføres jevnlig diskusjoner og refleksjoner på alle områder i barnehagens praksis.

Selv om barnet har profesjonelle voksne rundt seg i barnehagen, er det fortsatt foreldrene som kjenner barnet best og er ekspert på eget barn. Alle foreldre har derfor det grunnleggende ansvar for barna sine, og må melde ifra til barnehagen dersom de har mistanker om at krenkende atferd forekommer i barnehagen. Dette gjelder ikke bare deres eget barn, men også andres barn. Foreldre er barnas viktigste rollemodeller, og de må være bevisste på hvordan de selv opptrer.

Tiltak ved krenkende atferd

Det skal reageres straks når krenkende atferd avdekkes. Det skal gripes inn, det skal varsles og undersøkes før tiltak settes inn. Tiltaks - aktivitetsplikt iverksettes øyeblikkelig

1. Samtale med involverte barn.
2. Samle inn all nødvendig informasjon.
3. Ped.leder og styrer har ansvaret for oppfølging.
4. Øvrige ansatte informeres for om nødvendig å observere barna, og sammen utarbeide felles strategi relatert til atferden.
5. Foreldrene til de barna som er involvert informeres.
6. Møte med foreldre – hver for seg eller sammen – avhengig av saken.
7. Bli enige med foreldre om tiltak som skal gjøres for å stoppe atferden.
8. Vurdere å informere hele barnegruppa.
9. Vurdere å opprette et sosialt nettverk rundt barnet som utsettes for atferden.
10. Vurdere å ta opp saken i barnehageforum
11. Evaluering etter 1-2 uker.
12. Evt. videre tiltak.

Voksne som krenker og mobber

I det forebyggende arbeidet må man også rette oppmerksomheten mot voksne som krenker og mobber. Alle profesjonelle voksne må ha kompetanse til å se når andre ansatte krenker og mobber barn og unge, og vite hvordan dette skal håndteres. Barnehagen skal være tydelig på at det er nulltoleranse for mobbing eller andre krenkelser fra voksne mot barn, og at det er plikt til å varsle ledelsen og å ha rutiner for håndtering av slike saker.

Handlingsplan Mot mobbing og krenkelser i Vardø barnehage

Voksne som krenker kan for eksempel latterliggjøre og bruke ironi, himle med øynene eller trekke på skuldrene, omtale et barn negativt (snakker nedsettende om eller til barn eller gir dem karakteristikk), utestenge barnet fra sosiale fellesskap, skjenne eller true.

Tiltak aktivitetsplikt

Dersom det oppstår en oppmerksomhet som tyder på at mobbing er til stede, trer en aktivitetsplikt inn.

Steg 1 - En oppmerksomhet oppstår enten ved at:

1. En eller flere personer får mistanke om eller kjennskap til at mobbing kan være til stede. Her er det en plikt til å gripe inn om en er vitne til krenkelser eller mobbing.
2. Foreldrene har observert endringer hos barnet, eller at barnet har fortalt noe hjemme og foreldrene ber om en samtale. Her skrives et skriftlig kort referat med plan for å undersøke nærmere og dato for neste møte.
3. Barnet selv sier-, eller viser gjennom endringer i atferd at det ikke har et trygt og godt barnehagemiljø (se tegn og signaler i lenke under).
4. En undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang vekker oppmerksomheten.

Steg 2 - Del oppmerksomheten/ varsle:

Varsle pedagogisk leder og styrer

(eller delegert person i barnehagen) hvis du har mistanke om eller kjennskap til at enkeltbarn, eller flere barn i en barnegruppe, ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Det er styreres ansvar å håndtere og følge opp.

Varsle foreldrene

handlingsveileder tas i bruk (samtale med foresatte) I alvorlige tilfeller varsler styrer eier av barnehagen.

Dersom en som arbeider i barnehagen får mistanke/kjennskap til at:

1. En annen som arbeider i barnehagen krenker et barn, skal vedkommende straks varsle barnehagens styrer.
2. Styrer krenker barn, skal vedkommende varsle barnehagens eier direkte.

Steg 3 - Undersøke

1. Undersøkelsesplikt. Styrer/pedagogisk leder vurderer tiltak:
2. Observer barnet/barnegruppa
3. Observere samspill barn – voksen, kartlegge de voksnes relasjoner (sjekkliste)

Handlingsplan

Mot mobbing og krenkelser i Vardø barnehage

4. Se på konteksten: hvor er de voksne i leken, plassering av barn i grupper, sosiogram
5. Kartlegge barnehagens psykososiale miljø
6. Logg/observasjonsskjema

Steg 4 - Analyse

For å sette inn tiltak, må en først gjøre en analyse og ha et mål. I denne prosessen kan en for eksempel bruke verktøy som pedagogisk analyse (sepu) eller Kontekstmodellen.

Steg 5 - Tiltak

Dersom undersøkelser avdekker at barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, har en altså en tydelig plikt til å sette inn tiltak. Tiltakene skal være kunnskapsbaserte og lovlige. Dersom det er tiltak som går over tid og som er sammensatte, skal det utarbeides en skriftlig plan.

Steg 6 - Evaluering

Barnehagen skal følge opp saken og evaluere om tiltakene de har satt inn har hatt den tilsiktede virkningen. Foreldre og barn (barnesamtale) skal involveres i evalueringen av tiltakene. Dersom evalueringen viser at barn og unge fortsatt opplever mobbing og andre krenkelser, skal evalueringen føre til at det iverksettes andre, eller mer intensive tiltak. Barnehagen har en omsorgsplikt. Saken er ikke løst før de det gjelder har et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel, lek, læring og sosial tilhørighet.

Steg 7 - Saken avsluttes

Saken avsluttes om barnehagen, barnet og foreldrene er enige om at barnet har et trygt og godt barnehagemiljø.

Sjekkliste for barnehagens psykososiale miljø

Brukes som egenrefleksjon og videre refleksjon i personalgruppa.

Spørsmål	Egenrefleksjon
Er samspillet barna imellom preget av sosiale hierarkier, eller av likeverdighet av hvem som bestemmer og hvem som får være med i lek og gruppeaktiviteter?	
Har alle barna lekekompetanse? (hva betyr det å ha lekekompetanse?)	
Støtter og videreutvikler du/dere barnas lek ved behov?	
Har alle barna en å leke med? Alle skal oppleve at de har noen som venter på dem, som gleder seg til at de kommer, noen som spør etter dem når de er borte.	
Snakker dere jevnlig med barna om mobbing, hva de kan gjøre om de blir mobbet eller ser andre barn bli mobbet, individuelt og i gruppe med barna?	
Er du/dere gode rollemodeller overfor barna i forhold til at en ikke snakker nedsettende til eller om hverandre- verken barn, foreldre eller kollegaer?	
Er du/dere autoritative voksne?	
Er det et godt psykososialt miljø blant barnegruppene som er preget av humor, trygghet på hverandre, fellesskap og autoritative voksne?	
Er det godt psykososialt miljø i personalgruppen? Hvordan jobber man forebyggende?	
Har du/dere nok kompetanse til å kjenne igjen mobbing/ krenkende atferd både hos barn og voksne, og kjenner til/ gjennomfører tiltakene når det observeres?	
Har du/de ansatte gode holdninger til barn og foreldre av andre kulturer, sosiale/økonomiske ulikheter og funksjonshemninger?	
Tas foreldrene med i samarbeidet om en observerer mobbeatferd/mobbing?	

Sjekkliste for de voksnes relasjoner til barna

Brukes som egenrefleksjon og videre refleksjon i personalgruppa.

Spørsmål	Egenrefleksjon
Er jeg anerkjennende og støttende i forhold til alle barnas initiativ?	
Er mitt samspill med barna preget av dialog med åpne spørsmål, eller er det mer beskjeder og kontroll mot enkelte av barna?	
Ser jeg alle barn, eller det noen som blir oversett?	
Er det noen barn jeg stadig gir positiv oppmerksomhet, mens andre i hovedsak får mer negativ oppmerksomhet?	
Er det lettere å tro på bestemte barns forklaringer i konflikter enn andres?	
Griper jeg inn og veileder konflikter/utestengning, eller er det noen ganger jeg bare overser det?	
Tar jeg kontakt med alle barna, eller er det noen jeg alltid velger/unngår?	
Tar jeg kontakt med alle barna, eller er det noen jeg alltid velger/unngår?	
Er jeg bevisst forskjellen på humor og ironi?	
Er jeg en god rollemodell for barna?	

Mal/notat for møtet om krenkelser/mobbing i barnehagen

Møtedato:		
Tilstede:		
Hva saken gjelder, hendelsesforløp, involverte:		
Mål med tiltakene:		
Tiltak:	Når:	Ansvarlig: (bhg/foreldre)
Dato for evaluering:		

Underskrift møtedeltakere:

Skal legges inn i barnets mappe i 360 med kopi til foreldre/foresatte.

Forpliktende tiltaksskjema ved avdekking av krenkende adferd for:

	Tiltak:	Ansvar:	Gjennomført: (sign./dato)
1	Den som har observert eller observerer krenkende atferd, griper inn og informerer ped. leder straks. Tas opp på nærmeste avdelingsmøte/ledermøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd - den voksnes tolkning av situasjonen. Bli enige om tiltak videre.	Den som observerer og oppdager krenkende atferd. Alle	
2	Samtale med barna som er involvert, evt. alle dersom det synes hensiktsmessig. Barna kommer med forslag til tiltak. Sammenfatte barnas forslag med de tiltakene personalet har kommet frem til.	Ped.leder – den/de ansatte som står barnet/ barna nærmest.	
3	Foreldre til den/de som blir utsatt for handlingene og den som utfører krenkende handlinger blir informert og tatt med på råd (situasjonsavhengig).	Ped.leder/den som står barnet nærmest/ styrer	
4	Informasjon til personalet (ved behov).	Styrer	
5	Evaluering av tiltakene som er iverksatt etter samtaler og observasjon av barna. Samme dag, dagen etter og tett oppfølging første uke. Deretter oppfølging ved behov.	Ped.leder og den/de som står barna/barnet nærmest.	
6	Evaluering på avdelingsmøter etter 1-2 uker. Drøfte eventuelle nye eller endrede tiltak.	Ped.leder/styrer øvrig personale.	
7	Ny(e) samtale(r) med foreldre/barn ved behov	Ped.leder/den som står barnet nærmest /styrer	
8	Jevnlige evalueringer – til saken er løst. Minst 1 gang/mnd. – oftere ved behov.	Ped.leder/styrer øvrig personale Foreldre/barn	

Internkontroll: våre rutiner for å forebygge mobbing og krenkende adferd

	Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
1	Barnehagen gjennomgår handlingsplan og drøfter og dokumenterer barnehagens syn på: - Hva er et godt psykososialt miljø? - Hva er krenkende atferd? -Hva er terskelen for å gripe inn og hva det innebærer? - Når skal ledelsen varsles?	Barnehage start og i januar	Styrer
2	Opplæring og informasjon til alle nyansatte «Handlingsplan mot mobbing i Vardø kommunale barnehage».	Ved ansettelse	Styrer
3	Barn og foreldre informeres om planen når de starter i barnehagen. Nye foreldre skriver under på at de har lest dokumentet på «Bli – kjent» samtalen.	Ved bhg start	Ped. leder
4	Personalet kartlegger barn- voksen-relasjoner to ganger pr. år.	November og mars	Ped.leder
5	Barnehagen vurderer det psykososiale miljøet og vurderer informasjon som kommer fra foreldresamtaler.	Ped.leder møte 2 ganger pr år	Styrer
6	Barnehagens planer og tiltak for forebyggende og holdningsskapende arbeid gjennomsyrrer barnehagehverdagen.	Løpende	Ped.leder/s tyrer
7	Barnehagen evaluerer sitt forebyggende og holdningsskapende arbeid hvert år. Evaluering og evt. revidering av handlingsplan foretas i personalmøte.	Juni	Styrer

Veileder til kollegasamtaler i arbeid mot mobbing og krenkelser

Når mobbing eller krenkelser skjer, vil kvaliteten på barnehagen vises gjennom hvordan de voksne samarbeider til beste for barnet for å håndtere mobbing og krenkelse. Det er alltid de voksne i barnehagen som har ansvaret for hvordan kulturen og kvaliteten i barnehagen er. Både barna og foreldrene er helt avhengige av at de ansatte har en kommunikasjonskultur der utfordrende tematikk kan løftes opp og tas tak i.

I rammeplanen står det helt tydelig: ***Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.***

Kollegasamtaler i denne sammenhengen er knyttet til to ulike nivåer:

1. Samtalen mellom leder og kollega.
2. Samtalen mellom to kollegaer i barnehagen.

Handlingsplan

Mot mobbing og krenkelser i Vardø barnehage

Disse samtaler har fellestrekk, men er også forskjellige utfra rollene en har. En kollegasamtale må bygge på et sett av grunnleggende holdninger til den andre, i tillegg til en fast struktur.

GRUNNLEGGENDE HOLDNINGER SOM BAKGRUNN FOR SAMTALEN

- Barnet skal respekteres og mobbing eller krenkelser er derfor ikke tillatt. Respekt for andre mennesker vises og høres i ordene som sies, i kroppsspråket og med et utgangspunkt som sier: «Jeg ønsker å forstå deg og finne ut av det sammen med deg selv om det vi skal snakke om er utfordrende.»
- Å kunne lytte til det den andre sier med åpenhet, selv om hendelsen som har ført til samtalen gjør at egne følelser og erfaringer med personen kan svekke egen evne til å lytte.

Det er viktig at samtalen er preget av respekt og åpenhet, og at ikke budskapet blir «pakket inn i bomull» slik at den som har krenket barnet ikke aner hvor samtalelederen vil eller hva budskapet egentlig er. Tydelighet er viktig, en tydelighet som bunner i respekten for barnet og en holdning som sier at det er de voksnes ansvar å tilrettelegge for et trygt og krenkelsesfritt barnehage liv.

FORSLAG TIL STRUKTUR PÅ EN KOLLEGAVEILEDNINGSSAMTALE

- FØR SAMTALEN: Avklar varighet på samtalen, hvem skal delta, hvem skal lede samtalen og se til at det ikke blir forstyrrelser (mobiler av, skilt på døren etc.)
- KLARGJØRING: Hvorfor har vi denne samtalen, hvem har tatt initiativ, rammer.
- BESKRIVELSE AV HENDELSE: Konkrete observasjoner av hendelse(r), opplevelse av hendelse fra den som har krenket.
- DIALOG: hvordan opplevdes situasjonen fra den enkelte, hva er «gapet», hva må endres. Hvordan forstår vi dette?
- TILTAK: Konkrete og evalueringsbare tiltak må avtales med angitte tidsavgrensninger og klare ansvarsfordelinger.
- EVALUERINGSSAMTALE OG OPPFØLGING, må avtales med tydelige tidspunkt og deltagere.